

Berlinmanifestet: statstjänster 2.0

Bättre utbud av offentliga tjänster i informationssamhället!

1. Basutbud och öppen tillgång

Öppen tillgång till internet är nu ett väsentligt inslag i alla informationssamhällen. Utan tillgång till internet är man utesluten från stora delar av samhälle och familjeliv, man kan inte utnyttja utbildningstillfällen eller komma åt information, och man utesluts från den demokratiska processen, både privat och i arbetslivet.

Oavsett om man bor i stad eller på landet, är rik eller fattig, funktionshindrad eller arbetsför, behöver alla tillgång till internet, med tillräcklig bandbredd. För att undvika en digital uppdelning av arbetsliv och samhälle måste vi:

På nytt utarbeta begreppet basutbud, garantera tillgång för alla genom att trygga att personliga tjänster från en person till en annan hålls kvar och att alla personer i arbetets värld har tillgång till intranät och internet.

2. Delad kunskap är mångdubblad kunskap

Utbildning och tillgång till kunskap är allt viktigare som grundläggande rättigheter. Ny teknik har gjort det betydligt lättare att komma åt och utbyta information och kunskap. Vi vill trygga, använda och expandera dessa möjligheter till social, ekonomisk och kulturell delaktighet.

Att avsiktligt inskränka tillgängliga informationsrikedomar, att införa tekniska hinder och smygprivatisera offentliga kunskapsbaser är ett brott mot allmänheten. Demokratisk delaktighet i det offentliga livet kräver fri tillgång till kunskapsbaser.

Lagar måste utformas på så sätt att de inte står i vägen för att dela kunskap och kultur, utan tvärtom främjar det. Tillstånd för öppna källor som Creative Commons och GNU General Public Licence måste garantera att samhällets tillgångar tryggas så att privata intressen inte lägger beslag på dem.

3. Ingen privatisering av offentliga tillhörigheter i cyberrymden

Offentliga arkiv, bibliotek, museer och andra kulturinstitutioner tillhör alla människor och också deras digitala besittningar och skatter. De får inte säljas eller överlämnas till privata företag.

Det som finansierats av offentliga medel eller subventioner måste vara fritt tillgängligt för allmänheten och bör, i takt med att ny teknik utvecklas, också offentliggöras i digital form och för det mesta vara gratis.

4. Mer självstyre och offentlig insyn

Många länder i Europa har en lång tradition av offentlig försörjning, som främjar sociala prestationer som social sammanhållning och likabehandling. Verkställande av EU:s tjänstedirektiv får inte tillåta att självstyre och demokratisk insyn av offentliga enheter undergrävs.

Förvaltningar måste också i informationssamhället fortsätta att trygga ett grundläggande utbud från offentliga resurser. Outsourcing, privatisering och "offentligt-privata partnerskap" (OPP) innebär ofta att självstyre och insyn överlämnas till privata företag, enligt vad som uppges för att "maximera effektivitet" eller "minska kostnader", vilket ofta har som konsekvens att de är oacceptabla för en större allmänhet.

Vad beträffar IT måste förvaltningar kunna bedöma vad de köper, beräkna kostnader realistiskt för att undvika katastrofala investeringar och, när så krävs, själv stå för tjänsterna. Det krävs tillräckligt med IT kompetent personal, då bristande teknisk kompetens i tjänstemannakåren skulle skapa ett enormt beroende på den privata sektorn, vilket skulle vara problematiskt för insyn och för demokrati.

5. Pålitliga demokratiska metoder och normer

För e-förvaltning är det av central betydelse att ha klara förfaringsätt och pålitliga informationskällor. Vi får inte låta statliga förvaltningsförfaranden bli dunkla och svårgranskade på grund av att de kommuniceras elektroniskt. Detta gäller både tekniska och organisatoriska aspekter.

Tre väsentliga områden:

1. Medborgarna måste kunna hysa förtroende för valförfarandet. Som det nu är skulle elektronisk röstning innebära att de skulle tvingas avstå från all granskning av förfarandet, och bara hoppas att datorn vidarebefordrar deras intentioner när de röstar i enlighet med det som uttrycks.

2. Kommunala hemsidor är virtuella "stadsportar". Att sälja eller överlåta en majoritet av dem till privata operatörer raderar offentligt utrymme från internet. Hemsidans kommersiella innehåll får inte vara större än de upplysningar och det material som offentliga sektorn står för. Kommunens närvaro på internet får inte inskränkas till en liten hörna av ett mediekonglomerat. Om hemsidan har en privat nätleverantör skulle det vara mycket svårt att särskilja mellan kommersiellt drivet innehåll och officiell information som lämnas i allmänhetens intresse.

3. Call center eller elektroniska medborgarforum. Om allmänheten kontaktar offentliga myndigheter måste de vara säkra på att de verkligen talar med personer i offentlig tjänst, oavsett om kontakten sker med telefon eller e-post.

Det offentliga innehållet måste vara klart avgränsat från det privata innehållet för att demokratiska normer och strukturer ska vara pålitliga, och det offentliga innehållet måste vara klart och från en trovärdig källa.

6. E-förvaltning med öppna normer

Det tekniska gränssnittet med myndigheter måste vara av sådant slag att allmänheten inte behöver göra sin egen datautrustning kompatibel med specifik (namngiven) maskin- eller programvara för att få tillgång till offentligt innehåll.

E-förvaltning kräver nätneutralitet och öppna normer, till exempel vad beträffar dokumentformat, namnteckning och tillämpningsprogram. Det är först när dessa finns på plats som teknisk växelverkan blir fri från problem och kommersiella operatörer kan tillåtas konkurrera.

Statens digitala infrastruktur får inte bli beroende av tillverkare. E-förvaltningsprogram måste byggas på en teknisk bas som är klar, pålitlig och öppen för demokratisk granskning, och får inte leda till någon inskränkning av självförvaltning.

7. Trygga kritisk infrastruktur

Kärnkraftverk, sjukhus eller försäkringskassans utbetalningskontor Hartz IV; IKT får inte av sig självt utgöra ett hot mot dessa inrättningar (hackare, virus, mm.) och inrättningar som erbjuder bastjänster får inte bli så beroende av IKT att de inte längre kan fungera vid t.ex. ett längre strömavbrott.

Tekniska fel (till exempel datorer som inte fungerade när det var dags att betala ut bidrag på Hartz IV) har redan fått somliga kommunala förvaltningar att installera manuella

uppsbackningssystem. Det är viktigt att även inom sociala sektorn identifiera "kritisk infrastruktur" och erbjuda alternativ till digitala förfaranden när det lämpar sig.

8. Rätt data- och identitetsskydd

Alla former av fel användning av data i både offentliga och privata sektorn måste göras olaglig och passande tekniska och organisatoriska åtgärder måste vidtas för att förhindra det. Fel användning är till exempel att avslöja och dela med sig persondata i marknadsföringssyfte och personprofilering, osv. Elektronisk övervakning av arbetstagare måste bestraffas, och lagen om dataskydd för anställda måste äntligen verkställas.

Vid all insamling och lagring av persondata måste principen om "datasparsamhet" observeras. I somliga fall bör elektronisk dataregistrering inte alls förekomma. Ingen lagring eller uppkopplad sökning bör ske, nuvarande databaser bör trappas ned och både hemma och på arbetet måste privatlivets helgd garanteras. Privata medborgare måste få sista ordet om hur deras persondata används. Den "grundläggande självbestämmanderätten beträffande databehandling", som vidmakthållits av federala författningsdomstolen, är oumbärlig i informationssamhället.

9. E-demokrati för arbetstagare, mer medbestämmande

E-demokrati måste också gälla leverantörer av statstjänster:

Ett demokratiskt samhälle behöver medbestämmande och föreningsfrihet. Tillämpliga lagar - Personalrådslagen (BetrVG), Federala personalrepresentationslagen (BpersVG), delstaternas lagar om personalrepresentation (LpersVGs) - måste stärkas och bringas i linje med informationsåldern. Den skadliga aktuella utvecklingen måste rättas till.

Föreningsfrihet och rätt att delta i facklig verksamhet måste bevaras i en elektronisk värld med nätverk där arbetets organisation har förändrats. När anslagstavlan döljs av spindelväv och arbetet är allt mer decentraliserat är det väsentligt att anställda, personalföreningar, företagsnämnder och fackliga organisationer kan komma åt statliga departements och företags intranät och e-postsystem. Alla anställda behöver fri, ocensurerad tillgång till intranät och internet.

10. Försörjning av IT för offentliga sektorn får inte lämnas åt IT lobbyister

Planering av offentlig IKT infrastruktur och utarbetande av lagstiftning för arbetets värld och samhället i stort får inte läggas i händerna på IT lobbyister. Vi måste (åter) bygga upp strukturer som drivs inte av vinst, utan utformas för att tjäna allmänhetens intresse. Vi behöver därför engagerade mediakunniga politiker och medborgare. Att forma samhället i socialt ansvarig riktning innebär också ett bättre offentligt datautbud i informationssamhället!

Detta manifest, som gavs ut i slutet av ver.dis konferens om "Statstjänster 2.0" syftar till att stimulera den politiska debatten. Vi välkomnar kommentarer och förslag på www.government.de/9/, där manifestet är öppet för offentlig debatt.

Berlin, september 2009